

6.2.16 Indicatorplanten

Planten groeien bij voorkeur waar ze het voedsel vinden dat ze nodig hebben, in een milieu waarvoor ze aangepast zijn. Door na te gaan welke planten op welke bodems voorkomen, kunnen we dus ook het omgekeerde: de bodemomstandigheden kennen via de begroeiing. In een niet verstoorde omgevingen (door bodembewerking, herbicide,..) kunnen de natuurlijk voorkomende planten een aanwijzing geven hierover. De mate waarin een plant aan- of afwezig is geeft ons informatie over het lokale milieu.

Baseer je niet op één plantenexemplaar van een verloren gewaaid zaadje, maar op meerdere gezonde planten van enkele van dezelfde soorten. 📖

Ze kunnen een aanduiding geven aangaande stikstofgehalte en vruchtbaarheid, waterhuishouding (of droogte), licht, grondstructuur en zuurtegraad van de grond.

Deze vorm van biomonitoring wordt ook gebruikt om de gezondheid (?) van bermen naast snelwegen in het oog te houden. Biomonitoring 📖 is het systematisch verzamelen van data inzake biotische organismen van ecosystemen met bepaalde tijdsintervallen. Gekende indicatorsoorten zijn gevoelig voor veranderingen.

Op bomen groeiende (epifytische) korstmossen zijn bekend vanwege hun gevoeligheid voor luchtvervuiling. Ze reageren vb. sterk op ammoniak (NH_3) dat veel vrijkomt in de intensieve veehouderij.

We beperken ons in het overzicht tot de hier regionaal normaal voorkomende vegetatie. Zo laten we als indicatie voor natte bodems de hier minder inheemse mangrovesoorten maar buiten beschouwing.

De meeste tuinplanten houden van een neutrale tot licht zure grond (pH 6,5-7).

Veel diverse soorten onkruiden kunnen wijzen op een rijke grond.

Van gewone vlier zegt men dat hij zelfs gedijt bij en op een mesthoop.

Datura (*Datura stramonium*) floreert op vervuilde bodems.

Heermoes duidt op een slecht waterdoorlatende bodem.

Boodschappers van goed nieuws en goed uitgebalanceerde bodems zijn witte vogelmuur (*Stellaria media*) en smalle weegbree (*Plantago lanceolata*).

De kans om huisjesslakken aan te treffen is natuurlijk op kalkrijke (of alkalische) grond veel groter dan op kalkarme plaatsen. Ze moeten er de bouwstof voor hun huisje ook kunnen vinden.

↪ Zie ook Gras kiest grond, en ↪ Geobotanie

Nederlandse naam	Wetenschap. naam	<5	5 - 6,5	6,5 - 7,5	+ 7,5 pH	amper water	droog - weinig	vochtig	nat	arme grond	arm met N	N arm	N rijk	vruchtbaar	zeer N+	slechte	goede	dichtgeslagen	zandleem-	zandgronden
adelaarsvaren	(Pteridium aquillinum)	x																		
akkerboterbloem	(Ranunculus arvensis)					x							x							
akkerdistel	(Cirsium arvense)													x				x		
akkerereprijs	(Veronica agrestis)		x										x							
akkermelkdistel	(Sonchus arvensis)		x				x													
akkermunt	(Mentha arvensis)							x												
akkerpaardenstaart of heermoes	(Equisetum arvense)							x												
akkerviooltje	(Viola arvensis)	x		x																
akkerwinde	(Convolvulus arvensis)												x		x		x			
andoor	(Stachys)							x												
bastaardganzenvoet	(Chenopodium hybridum)			x																
berenkauw, gewone	(Heracleum sphondylium)													x						
bernagie	(Borago officinalis)													x						
betonie of koortskruid	(Stachys officinalis)			x																
bijvoet	(Artemisia vulgaris)													x						
bingelkruid, eenjarig	(Mercurialis annua)						x													
blauwe bosbes	(Vaccinium myrtillus)	x																		
blauwgras	(Sesleria varia)			x																
bochtige smele	(Avenella flexuosa)	x																		

Nederlandse naam	Wetenschap naam	<5	5 -	6,5 -	+ 7,5	ampe	droog	vocht	nat	arme	arm	N	N rijk	vruch	zeer	slecht	goed	dicht	zandl	zandg
borstelgras	(Nardus stricta)	x																		
bosbies	(Scripus sylvaticus)							x												
boswilg	(Salix caprea)						x													
boterbloem, kruipende	(Ranunculus repens)	x						x												
brandnetel	(Urtica)												x	x						
brandnetel, grote	(Urtica dioica)													x						
brandnetel, kleine	(Urtica urens)													x			x			
Canadese fijnstraal	(Conyza canadensis)						x													
dovenetel	(Lamium)													x						
dovenetel, paarse	(Lamium purpureum)		x					x										x		
driekleurig viooltje	(Viola tricolor)	x																		
duist	(Alopecurus myosuroides)		x										x							
duivenkervel	(Fumaria officinalis)						x	x					x							
duizendblad	(Achillea millefolium)						x													
duizend-knoppen	(Polygonum spp.)							x												
els	(Alnus)							x												
ereprijs	(Veronica)													x			x			
ereprijs grote	(Veronica persica)		x										x							
es, gewone	(Fraxius excelsior)																			x
esdoorn, gewone	(Acer pseudo platanus)																			x
fluitenkruid	(Anthriscus sylvestris)													x						
ganzenvoet, rode	(Chenopodiu m rubrum)														x					

Nederlandse naam	Wetenschap naam	<5	5 -	6,5 -	+ 7,5	ampe	droog	vocht	nat	arme	arm	N	N rijk	vruch	zeer	slecht	goed	dicht	zandl	zandg
grassen																		x		
guichelheil, rood	(Anagallis arvensis)							x												
haagbeuk	(Carpinus betulus)																		x	
hardbloem, eenjarige	(Scleranthus annuus)	x																		
heelkruid	(Sanicula europaea)			x																
heermoes	(Equisetum arvense)		x					x										x		
herderstasje	(Capsella bursa-pastoris)		x				x						x	x						
herik	(Sinapis arvensis)			x																
hoefblad, klein	(Tussilago farfara)																	x		
hoefblad, klein	(Tussilago farfara)								x											
hoenderbeet	(Lamium amplexicaule)												x							
honingklaver	(Melilotus officinalis)		x				x													
hopklaver	(Medicago lupulina)			x																
kaasjeskruid, klein	(Malva neglecta)							x							x					
kamille, echte	(Matricaria chamomilla)	x							x		x									
kamille, gele	(Anthemis tinctoria)						x													
kamille, reukloze	(Tripleurospermum maritimum)		x																	
kamille, valse	(Anthemis arvensis)	x																		
klaproos	(Papaver)		x	x			x		x											
klaproos ruige	(Papaver argemone)										x									
klaproos, kleine	(Papaver dubium)	x									x									

Nederlandse naam	Wetenschap naam	<5	5 -	6,5 -	+ 7,5	ampe	droog	vocht	nat	arme	arm	N	N rijk	vruch	zeer	slecht	goed	dicht	zandl	zandg
klaproos, ruige	(Papaver argemone)	x																		
klaver div. soorten											x									
klaverzuring	(Oxalis spp.)							x												
klaverzuring, stijve	(Oxalis stricta)	x						x												
kleefkruid	(Galium aparine)		x									x	x	x						
kleinbladige linde	(Tilia coedata)																		x	
klimop-ereprijs	(Veronica hederifolia)		x					x					x							
knopherik	(Raphanus raphanistrum)	x																		
knopkruid harig	(Galinsoga quadriradiata)						x						x							
knopkruid, klein, kaal														x						
koekoeks-bloem, echte	(Lychnis flos-cuculi)								x											
kromhals	(Lycopsis arvensis)						x													
Kroontjes kruid	(Euphorbia helioscopia)		x					x					x							
kruiskruid klein	(Senecio vulgaris)												x		x					
kweek	(Elytrigia repens)															x				
leverkruid	(Eupatorium spp.)								x											
liesgras	(Glyceria maxima)																		x	
lisdodde	(Typha spp.)								x											
mannagras	(Glyceria fluitans)																		x	
melde, uitstaande	(Atriplex patula)												x	x						
Melganzen voet	(Chenopodium album)						x						x							
moerasdroog bloem	(Gnaphalium uliginosum)	x							x											

Nederlandse naam	Wetenschap naam	<5	5 -	6,5 -	+ 7,5	ampe	droog	vocht	nat	arme	arm	N	N rijk	vruch	zeer	slecht	goed	dicht	zandl	zandg
moesdistel	(Cirsium oleraceum)							x												
mossen	(Bryophyta)								x											
muizenoor	(Hieracium arvensis)										x									
muur, vogel	(Stellaria (media))		x										x							
muurpeper	(Sedum acre)					x														
niezenknopp en	(Juncus conglomeratus)								x											
ooievaarsbek , zachte	(Geranium molle)						x													
Paarden bloem	(Taraxacum officinale)		x										x	x				x		
paardenstaar ten	(Equisetum spp.)		x						x											
perzikkruid	(Persicaria maculosa)						x	x					x							
Pijpenstroo tje	(Molinia caerulea)								x											
pimpernel, kleine	(Sanguisorba minor)			x																
pinksterblo em	(Cardamine pratensis)								x											
pitrus	(Juncus effusus)								x											
populier	(Populus spp)																		x	
raket gewone	(Sisymbrium officinale)												x							
reigersbek	(Erodium cicutarium)	x					x			x										
reukgras gewoon	(Anthoxanthum odoratum)												x							
ridderspoor, wilde	(Consolida regalis)			x																
ridderzuring	(Rumex obtusifolius)	x											x					x		
rietgras	(Phalaris arundinacea)																	x		

Nederlandse naam	Wetenschap naam	<5	5 -	6,5 -	+ 7,5	ampe	droog	vocht	nat	arme	arm	N	N rijk	vruch	zeer	slecht	goed	dicht	zandl	zandg
russen	(Juncus spp)								x											
schapengras	(Festuco ovina)												x							
Schapen zuring	(Rumex acetosella)	x																		
schijnspurrie, rode	(Spergularia rubra)	x																		
smeerwortel	(Symphytum officinale)							x					x							
speenkruid	(Ranunculus ficaria)							x												
spurrie	(Spergula arvensis)	x	x					x												
steenraket	(Erysimum)												x							
steenraket, gewone	(Erysimum cheiranthoides)			x																
straatgras	(Poa annua)														x			x		
struikhei	(Caluna vulgaris)	x																		
teunisbloem	(Oenothera)						x													
tijm grote	(Thymus pulegioides)						x					x								
varkensgras	(Polyfonum aviculare)	x														x		x		
varkenskers	(Coronopus sqamatus)								x											
varkenskers, kleine	(Coronopus didymus)							x								x				
veldereprijs	(Veronica arvensis)							x												
veldesdoorn	(Acer campestre)						x													
veldkers, kleine	(Cardamine hirsuta)							x												
veldmuur														x						
veldsalie	(Salvia pratensis)				x															
veldzuring	(Rumex acetosa)	x								x										
vlier, gewone	(Sambucus nigra)								x					x						

Nederlandse naam	Wetenschap naam	<5	5 -	6,5 -	+ 7,5	ampe	droog	vocht	nat	arme	arm	N	N rijk	vruch	zeer	slecht	goed	dicht	zandl	zandg
vogelpootje	(Ornithopus perpusillus)					x														
vossenstaart, geknikte	(Alopecurus geniculatus)														x			x		
vroegeling	(Erophila verna)						x			x										
waterbiezen	(Scripus spp.)							x												
waterpeper	(Persicaria hydropiper)																	x		
weegbree	(Plantago)	x																		
weegbree, grote	(Plantago major)																	x		
wikke div. soorten												x								
wilg	(Salix)								x											
wintereik	(Quercus petraea)						x												x	x
zeggen	(Carex spp.)								x											
zevenblad	(Aegopodium podagraria)												x	x						
zilverschoon	(Ptentilla anserina)																	x		
zomeradonis	(Adonis aestivalis)				x															
zomereik	(Quercus robur)																		x	x
zuring	(Rumex spp.)	x							x											
zwaluwtong	(Fallopia convolvulus)												x							
zwarte nachtschade	(Solanum nigrum)			x				x					x		x					
Nederlandse naam	Wetenschap naam	<5	5 -	6,5 -	+ 7,5	ampe	droog	vocht	nat	arme	arm	N	N rijk	vruch	zeer	slecht	goed	dicht	zandl	zandg

♪ De poetsvrouw hield van vuile moppen.